

Tilastokesysteemin kehittämislinjaukset 2024 - 2026

Suomen virallinen tilasto

Tilastokesysteemin kehittämislinjaukset

Tilastojen avulla me Suomen virallisten tilastojen tuottajat piirrämme luotettavaa kuvaa Suomesta. Tilastot kuvaavat maatamme eri tavoin ja eri näkökulmista. Niin moninainen kuin on yhteiskunta niin ovat myös sitä kuvaavat tilastot. Ja kun yhteiskunta muuttuu, myös tilastotoimen on muututtava. Uudistamalla tilastojen tarjonta pysyy käyttäjilleen relevanttina myös tulevaisuudessa.

Suomen virallisten tilastojen kehittämislinjaukset kuvaavat, miten tilastojen tuottajat vastaavat yhteiskunnan muutoksiin tulevina vuosina. Tärkeimmät kehittämislinjauksiin valikoidut teemat ovat asiakastarpeisiin vastaaminen, nopea tiedon tuotanto ja syvälinen yhteistyö.

Tiedon tuotannon nopeuttaminen on yksi yleisemmin esiin nousevista asiakastarpeista. Nopeuden rinnalla viralliselta tilastotuotannolta edellytetään myös laatua. Yhdeksi tulevien vuosien painopisteiksi olemmekin valinneet tiedontuotannon menetelmäkehityksen, joka tukee nopean tiedon tuotantoa ja auttaa meitä myös varmistamaan tilastojen riittävän laadun.

Tarvitsemme syvälinistä asiakasymmärrystä myös tilastovalikoiman kehittämiseen ja tiedon jakelutapojen ja viestinnän suuntaamiseen. Tietotulvan keskellä meidän on tärkeää tuottaa tietoa sellaisissa muodoissa ja sellaisilla kanavilla, joilla tiedon käyttäjät sitä ovat tottuneet kuluttamaan.

Pyrimme yhä edelleen myös edistämään suomalaisten viranomaisten rekistereistä saatavien tietojen hyödyntämistä tilastotuotannossa. Laadukkaita ja rikkaita rekisteriaineistoja yhdistelemällä voimme kuvata uusiakin yhteiskunnallisia ilmiöitä ja ennen kaikkea tehostaa tiedontuotantoamme.

Tilastotuotannon globaaleista linjauksista päätetään kansainvälisillä foorumeilla. Suomi on pieni maa, mutta kansainvälisessä yhteistyössä ehdottomasti kokoaan suurempi. Tiiviissä kansallisessa yhteistyössä toimimalla pystymme paitsi oppimaan toinen toisiltamme niin myös vaikuttamaan kansainvälisesti siihen, miten ja mihin suuntaan tilastotuotanto kehittyy. Yhteinen arvomme on, että tilastotuotanto on jatkossakin luotettavaa ja puolueetonta sekä toimintatavoiltaan läpinäkyvää.

Nyt valmistuneet tilastoekosysteemin kehittämislinjaukset ulottuvat vuoteen 2026. Niiden avulla me tilastojen tuottajat pyrimme yhdessä rakentamaan Suomeen tulevaisuudessakin luotettavaa ja vaikuttavaa käyttäjien tarpeisiin vastaavaa tilastointia.

Pääjohtaja

Markus Sovala

Tilastokeskus

Sisällys

Tilastoekosysteemin kehittämislinjaukset	2
1. Tilastoekosysteemin visio ja tehtävä	5
2. Strategiset kehittämistavoitteet ja toimenpiteet	7
A. Tilastojen arvon ja merkityksen esille tuominen yhteiskunnassa	7
B. Tietojen käytön edistäminen	8
C. Ekosysteemyön ja verkostojen hyödyntäminen ja syventäminen	8
D. Laadun varmistaminen ja nopean tiedon tuotanto	9
Liite 1: Tilastoekosysteemin toiminta	10
Liite 2: Euroopan tilastojärjestelmä (ESS)	12
Liite 3: YK:n virallisen tilaston peruseriaatteet	14
Liite 4: Euroopan tilastojen käytännesäännöt (Code of Practice)	15

1. Tilastokesysteemin visio ja tehtävä

Visio

Luotettavat tilastot ja tietoaineistot yhteiskunnan ymmärryksen ja päätöksen-
teon perustana.

Tehtävä

Tilastokesysteemin osapuolet tuottavat yhteiskunnan keskeiset tilastot ja
tietoaineistot laadukkaasti, tehokkaasti ja tietosuoja kunnioittaen.

Tuotetut tiedot ja tilastot palvelevat yhteiskunnan, päätöksentekijöiden,
tutkimuksen ja kansalaisten tietotarpeita ja päätöksentekoa sekä innovaatioiden
ja palveluiden kehittämistä.

Tilastokesysteemiä kehitetään tilastotuotannon tehostamiseksi ja tilastojen
arvon kasvattamiseksi.

Tilastotyö pohjautuu verkostomaiseen yhteistyöhön, tilastoeettisten peri-
aatteiden noudattamiseen, tiedon laadun ja kattavuuden varmistamiseen sekä
lisäarvon tuottamiseen tiedon käyttäjille

Tietoon perustuva päätöksenteko, seuranta ja suunnittelu edellyttävät ajan-
tasaisia, laadukkaita ja luotettavia tilastoja. Tiedontarpeet ovat nopeutuneet ja
monesta ilmiöstä toivotaan reaaliaikaista dataa päätöksenteon perustaksi. Data-
yhteiskunta haastaa perinteiset tilastontuottajat, kun tietoa syntyy yhteiskunnassa
kiihtyvää tahtia, uudet tiedon tuottajat tulevat tietomarkkinoille ja tiedon saata-
vuus ja käytettävyys parantuu. Näihin haasteisiin vastaamme verkosto- ja ekosys-
teemityötä kehittämällä, sekä parantamalla ja laajentamalla tuotevalikoimaamme.

Tietoaaineistoja pystytään hyödyntämään uudella tavalla tilastotuotantoa digitali-
soimalla ja modernisoimalla sekä mahdollistamalla tietoaaineistojen toisiokäyttö
tutkimuksessa. Samaan aikaan asiakkaiden tietotarpeet ovat kasvaneet ja
monimutkaistuneet. Nyt toivotaan kokonaan uusien ilmiöiden ja suurempien
kokonaisuuksien ja ilmiöiden kuvaamista tilastotiedoin sekä entistä nopeampaa
tietoa. Myös tutkimuksessa hyödynnetään tietoaaineistoja aikaisempaa
laajemmin ja tarpeet tutkimusaineistoja kohtaan kasvavat, tilastotoimelta
odotetaan uusia, hyvin kuvattuja tutkimusaineistoja. Meidän on kuunneltava
asiakkaitamme ja heidän toiveitaan entistä systemaattisemmin ja tarkemmin.

Tuotetun tiedon arvo yhteiskunnalle syntyy sen käyttämisestä ja hyödyntämisestä. Tieto onkin saatava asiakkaidemme eli koko yhteiskunnan käyttöön. Yhteiskunnan luottamuksen säilyttämiseksi, meidän on kunnioitettava myös jatkossa yksilöiden ja yritysten tietosuojaa sekä tuotettava tietoa korkealla ammattitaidolla ja läpinäkyvillä tavoilla. Teknologia mahdollistaa myös tiedon väärinkäytön lisääntymisen, joten meidän tiedontuottajien on seurattava tiedon käyttöä yhteiskunnassa ja reagoitava virheelliseen tiedon käyttöön mahdollisimman nopeasti ja näkyvästi.

Tilastoekosysteemi turvaa yhteiskunnallisesti olennaisen tiedon tuotannon, seuraa yhteiskunnallista muutosta pitkillä aikasarjoilla sekä ylläpitää tiedon laatua ja luotettavuutta. Tilastoekosysteemi on valtakunnallinen tilaston tuottajien verkosto (liite 1), jonka toimijat tuottavat tilastoja ja niissä hyödynnettäviä tietoaineistoja. Tiedonantajat ja tiedon toimittajat sekä käyttäjät osallistuvat tilastoekosysteemiin luovuttamalla ja käyttämällä tietoa. Kansallinen tilastoekosysteemi toimii osana Euroopan unionin tilastojärjestelmää ja tekee sen kanssa yhteistyötä (liite 2).

Tehtävänsä toteuttamisessa tuottajat noudattavat Yhdistyneiden kansakuntien tilastotyön peruseriaatteita (liite 3), Euroopan unionin lainsäädäntöä, Euroopan unionin käytännesääntöjä (liite 4) sekä kansallista lainsäädäntöä, ohjeistusta ja määräyksiä. Tilastoekosysteemin tuottajat ovat yhdessä määrittäneet visionsa, tehtävänsä ja strategiset kehittämistavoitteet vuosille 2024 – 2026. Strategisten kehittämistavoitteiden saavuttaminen varmistetaan konkreettisilla toimenpiteillä, joihin kukin tuottaja sitoutuu.

Vuosittain tilastontuottajat arvioivat kehittämislinjausten toimeenpanoa hyödyntäen sovittuja mittareita ja laadullisia arviointeja sekä tilastoekosysteemin toimivuutta ja kehittämistarpeita. Tilastoekosysteemin kehittämislinjaukset on laadittu sidosryhmiä ja asiakkaita kuunnellen sekä toimintaympäristö huomioiden.

2. Strategiset kehittämistavoitteet ja toimenpiteet

Tilastoekosysteemin vision ja tehtävän toteuttamiseksi on seuraaville kolmelle vuodelle määritetty kehittämistavoitteet ja konkreettiset toimenpiteet. Kehittämistavoitteet kuvaavat painopisteitä, joiden avulla tuotetaan laadukasta palvelua innovatiivisesti, tehokkaasti ja tuottavasti. Toimenpiteet konkretisoivat tavoitetilan.

A. Tilastojen arvon ja merkityksen esille tuominen yhteiskunnassa

Tilastojen arvo yhteiskunnalle syntyy siitä, että tieto on luotettavaa, ajantasaista, yhdisteltävää, laadukasta ja sitä on tuotettu pitkiä aikasarjoja. Suomalaiset luottavat julkisiin tilastoihin, mutta luottamusta on jatkuvasti ylläpidettävä.

Luottamus säilyy, kun toimimme asiakaslähtöisesti ja avoimesti, kunnioitamme tietosuojaa, puutemme tiedon väärinkäyttöön sekä edistämme kansalaisten tilastojen luku- ja käyttötaitoa ja -osaamista.

Toimenpiteet:

- a) Nopeutamme tieto- ja tilastotuotantoa huomioiden yhteiskunnan muuttuvat tietotarpeet.
- b) Mahdollistamme tietolähteiden yhdistämisen uudella tavalla, jotta pystymme kuvaamaan ja analysoimaan ilmiöitä ja haastavia kokonaisuuksia, kuten ilmastonmuutosta, kiertotaloutta, hyvinvointia, datataloutta ja kestävästä kehityksestä.
- c) Viestimme yhdessä tilastoista ja tiedoista sekä niiden arvosta ja merkityksestä yhteiskunnalle.
- d) Puutemme virheelliseen tiedon käyttöön ja ehkäisemme tiedon väärinkäyttöä ja -tulkintaa.
- e) Kehitämme ja modernisoimme tilastotuotantoa huomioiden asiakastarpeet, tietosuojan, lainsäädännön ja tilastoperiaatteet.
- f) Edistämme tietoon perustuvaa päätöksentekoa sekä kansalaisten, viranomaisten ja päätöksentekijöiden tilastojen lukutaitoa ja datakyvykkyyttä yhteiskunnassa.
- g) Varmistamme digitaalisesti tallennetun informaation pitkäaikaisen säilytyksen, kattavuuden ja luotettavuuden.

B. Tietojen käytön edistäminen

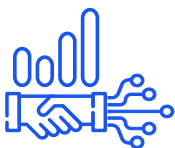

Tiedon käyttö on keskiössä, kun arvioidaan tiedosta saatavaa lisäarvoa ja hyötyä yhteiskunnalle. Tiedon arvo kasvaa tietoa käyttämällä. Jotta tieto on käytettävää, tulee sen vastata asiakkaiden tarpeita, olla selkeää ja helposti saatavilla. Tiedon tuotannon on oltava nopeaa, käytettyjen menetelmien avoimia ja tiedon löydettävyyden helppoa. Uudistamme tuotantoa ja jakelua uutta teknologiaa hyödyntäen ja verkostoyhteistyön mahdollisuudet hyödyntäen. Samalla panostamme tiedon toisiokäyttöön ja siihen, että tietojen yhdistäminen uusien ilmiöiden kuvaamiseksi mahdollistuu.

Toimenpiteet:

- Tilastotietoaineistojen tutkimuskäyttöä (toisiokäyttö) edistetään panostamalla tietojen ja aineistojen kuvaamiseen kuvailuun sekä tietojen löydettävyyteen.
- Kehitämme tiedon jakelua ja hyödynnämme viestinnässä erilaisia kanavia ja tiedon esittämisen tapoja, kuten somea, videoita, infografiikkaa ja tilasto-tiedon taustoittamista.
- Osallistumme omassa roolissamme aktiivisesti yhteiskunnalliseen keskusteluun tiedosta ja sen hyödyntämisestä.
- Keräämme asiakaspalautetta ja hyödynnämme sitä tilastojen kehittämisessä ja tiedon levittämisessä

C. Ekosysteemityön ja verkostojen hyödyntäminen ja syventäminen

Pystymme ymmärtämään ja analysoimaan paremmin ilmiöitä ja haastavia kokonaisuuksia, kun tuotamme, käsittelemme ja jakelemme tietoa yhteistyössä, joustavasti ja uutta innovoiden. Verkostoitumisen avulla modernisoimme tilastotuotantoa ja saamaan aikaan yhtenäisen tilastoekosysteemin. Yhdessä uusimme tiedonkeruun ja -käsittelyn menetelmiä, kehitämme ja otamme käyttöön uusia teknologiaratkaisuja, hyödynnämme ja jaamme tietoaaineistoja sekä kehitämme ratkaisuja asiakkaiden tietotarpeisiin.

Toimenpiteet:

- Syvennämme yhteistyötä tiedon tuottajien, rekisteriviranomaisten ja asiakkaiden kanssa.
- Edistämme verkostoitumista tutkijoiden, viranomaisten ja yritysten kanssa data-analytiikan hyödyntämisessä sekä koneoppimisen ja tekoälyn kehittämisessä.
- Edistämme tilastoekosysteemin kehittymistä yhteishankkeilla ja yhteis-kehittämisellä.
- Luomme verkostoja uusien tietolähteiden hyödyntämiseksi.

- e) Kuuntelemme asiakkaita ja median asiakaspalautteen uusien tietotuotteiden suunnittelussa ja määrittelyssä.
- f) Vaikutamme kansainväliseen tilastojen kehittämistyöhön (EU, OECD, YK, Pohjoismainen yhteistyö).

D. Laadun varmistaminen ja nopean tiedon tuotanto

Tieto on luotettavaa ja käytettävää, kun sen laatu on varmistettu. Päätöksenteon tueksi tarvitsemme ajantasaista ja laadukasta tietoa. Laatua varmistetaan yhteisten ohjeiden, tilastotuotannon itsearviointien sekä laatukehikon avulla. Nopean tiedon tuotannossa laadun ylläpitäminen on haastavaa. Panostamme menetelmien ja käytänteiden kehittämiseen, jotka varmistavat nopean tiedon riittävän laatutason.

Toimenpiteet:

- a) Kehitämme tilastoekosysteemin yhteisiä laatu-, menetelmä- ja metatieto-ohjeita sekä edistämme hyvien käytänteiden leviämistä.
- b) Yhteistyössä rekisteriviranomaisten kanssa edistämme rekisteritietojen toisiokäyttöä työstämällä yhteisiä laatuohjeita ja -määrittelyjä.
- c) Otamme käyttöön tilastotuotteiden yhtenäisen laaturaportoinnin ja laatuselosteet.
- d) Arvioimme tilastotuotannon laatua asiakaspalautteen, auditointien ja itsearviointien avulla.
- e) Osallistumme ja tuemme EU:n käytännesääntöjen vertaisarviointia.
- f) Edistämme tilastoammattilaisten osaamisen kehittymistä ja laajentumista käynnistämällä virtuaalisia ilmiö- ja menetelmäseminaareja ja -verkostoja.
- g) Edistämme digiyhteistyötä verkostomaisesti.
- h) Kuvaamme ja kehitämme nopean tiedon tuotannon laatua.

Liite 1: Tilastokesysteemin toiminta

Tilastokesysteemi on tilastoalan viranomaisten verkosto, jonka osallistujat tuottavat Suomen virallisia tilastoja (SVT), Euroopan tilastojärjestelmän (ESS) tilastoja sekä muita tilastoja. Tilastokesysteemiin kuuluu 11 valtion virastoa ja laitosta sekä kaksi muuta tilastoa tuottavaa laitosta.

Tilastolaki (280/2004) määrittää tilastoviranomaisiksi Tilastokeskuksen, Tullin, Luonnonvarakeskuksen ja Terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksen. Tilastoviranomaisen lakisääteisenä tehtävänä on tilastojen laatiminen ja sillä on lakiin perustuva oikeus kerätä tietoja tilastotarkoituksiin tiedonantovelvollisuuden perusteella. Tilastokeskus on ainoa viranomainen, jonka päätehtävänä on tilastojen tuottaminen. Tilastokeskus toimii kansallisena tilastovirastona ja edustaa Suomea EU:ssa ja muussa kansainvälisessä tilastoyhteistyössä.

Tilastoviranomaisten lisäksi virallisia tilastoja laativia muita viranomaisia ovat Ilmatieteen laitos, Liikenne- ja viestintävirasto, Maanmittauslaitos, Maahanmuuttovirasto, Suomen ympäristökeskus, työ- ja elinkeinoministeriö sekä Työterveyslaitos. Nämä viranomaiset laativat tilastoja omalta toimialueeltaan hallussaan olevista, muuhun tarkoitukseen kerätystä tiedoista. Ne voivat myös laatia tilastoja vapaaehtoisuuden perusteella kerätystä tietoaineistosta. Tilastojen laatimisen osalta niiden toimintaan sovelletaan tilastolakia.

Tilaston tuottajina toimivat edellä mainittujen lisäksi Eläketurvakeskus ja Kansaneläkelaitos. Laki Eläketurvakeskuksesta (397/2006) ja Laki Kansaneläkelaitoksesta (731/2001) edellyttävät näiden laitosten tuottavan toimialueeltaan tilastoja.

Kuvio 1. Kansallisen tilastokesysteemin toimijat

Tilastolaki edellyttää, että tietoja hankittaessa tilastojen laatimista varten käytetään ensi sijassa hyväksi julkishallinnon tehtävien hoitamisessa kertyneitä tietoja. Tiedonantajilta pyydetään vain tilastojen laatimisen kannalta välttämättömät tiedot ja tunnistetietoja voidaan kerätä ja tallettaa ainoastaan silloin, kun se on välttämätöntä tietoaineistojen yhdistelemiseksi tai kun se on muutoin välttämätöntä. Tilastotarkoituksia varten kerättyjä tietoja käsiteltäessä huolehditaan siitä, ettei kenenkään yksityiselämän tai henkilötietojen suoja tai liike- tai ammatillisalaisuus vaarannu. Tilastoja varten kerättyjä tietoja ei saa luovuttaa käytettäväksi tutkinnassa, valvonnassa, oikeudenkäynnissä, hallinnollisessa päätöksenteossa eikä muussa vastaavassa henkilöä, yritystä, yhteisöä tai säätiötä koskevan asian käsittelyssä. Salassa pidettäviä tietoja voidaan kuitenkin luovuttaa tieteellistä tutkimusta tai tilastollisia selvityksiä varten.

Tilastokeskuksen lakisääteisenä **tehtävänä** on huolehtia valtion tilastotoimen yleisestä kehittämisestä yhteistyössä muiden valtion viranomaisten kanssa. Lisäksi EU:n tilastoasetus (223/2009) määrittää Tilastokeskuksen tehtäväksi kansallisena tilastoalan keskusvirastona koordinoida Euroopan tilastojen (ESS) kehittämistä, tuottamista ja jakelua Suomessa.

Suomen virallisen tilaston tilastojärjestelmään kuuluu noin 200 tilastoa yhteiskunnan eri osa-alueilta. Vuosittain tuotettavien tilastojen määrä vaihtelee jonkin verran, sillä osa SVT-tilastoista tuotetaan vain määrävuosin.

Vuonna 2002 perustettu **Suomen virallisen tilaston neuvottelukunta** on keskeinen yhteistyöfoorumi, jossa käsitellään SVT-tilastojen kehittämistarpeita. Neuvottelukuntaan kuuluvat kaikki edellä mainitut tilastontuottajat.

Neuvottelukunnan tehtävänä on edistää virallisen tilaston näkyvyyttä ja tunnettuutta sekä asiakastarpeita vastaavan, yhtenäisen, laadukkaan ja luotettavan virallisen tilaston tuotannon kehittämistä. Lisäksi neuvottelukunta edistää kansallisen tilastotoimen koordinoitua ja yhteistyötä Euroopan tilastojärjestelmän tavoitteiden mukaisesti. Neuvottelukunnan kokouksissa esitellään ajankohtaisia kansallisia ja kansainvälisiä kehittämishankkeita, valmistellaan yhteistyössä virallisen tilastotoimen kehittämislinjaukset muita suosituksia ja ohjeita sekä tiedotetaan ulkomaisten (erityisesti Pohjoismaiden) tilastovirastojen ja kansainvälisten organisaatioiden tilastoalan kehittämishankkeista, seminaareista ja kokouksista.

Tilastojen koordinointi- ja kehittämistyön tiivistämiseksi on yhdessä perustettu myös **tilastojen kehittämis- ja yhteistyöryhmiä**.

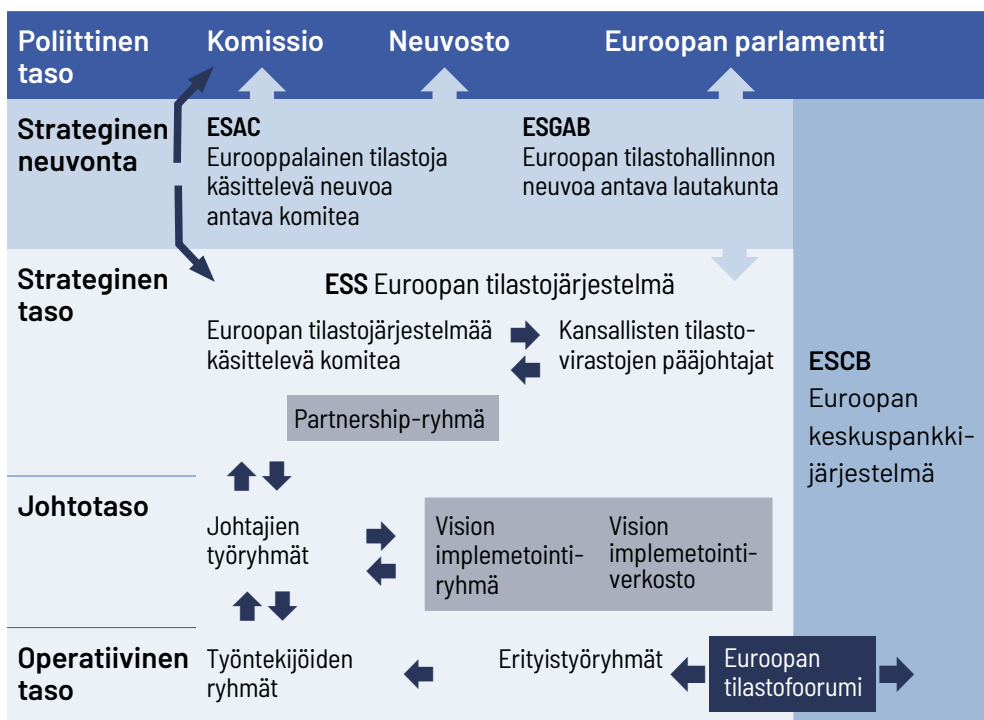
Tilastokeskus raportoi verkkosivuillaan vuosittain tilastotoimen kehittämisestä, valtion tilastotoimen kustannuksista ja SVT-neuvottelukunnan työstä.

Liite 2: Euroopan tilastojärjestelmä (ESS)

Euroopan tilastojen kehittämistä, tuottamista ja jakelua varten ja komissiota avustamaan on organisoitu Euroopan tilastojärjestelmä (ESS-järjestelmä). ESS-järjestelmä koostuu Eurostatista, kansallisista tilastovirastoista (National Statistical Institute, NSI) ja muista kansallisista tilaston tuottajista (Other National Authority, ONA), jotka tuottavat, jakelevat ja kehittävät Euroopan tilastoja. Euroopan tilastojärjestelmän (ESS) päätehtävä on palvella Euroopan unionia sen päätöksenteossa ja hallinnossa.

Euroopan tilastojärjestelmä komitea (ESSC) antaa ammatillista ohjausta ESS-tilastojärjestelmän tilastojen kehittämiseen, tuottamiseen ja jakeluun tilastoperiaatteiden mukaisesti. Asiakkaita ja käyttäjiä edustaa Euroopan tilastojen neuvoo-antava komitea (ESAC) (päätös 234/2008) ja järjestelmän seurannasta ja monitoroinnista vastaa Euroopan tilastohallinnon neuvoo-antava komitea (ESGAB) (päätös 235/2008). ESS-järjestelmä tekee yhteistyötä niin komission, neuvoston, Euroopan parlamentin kuin Euroopan keskuspankin kanssa (kts. kuvio).

Kuvio 2. Yhteistyö eri osapuolten kanssa Euroopan tilastojärjestelmässä

Euroopan tilastojärjestelmää ohjaa EU:n tilastoasetus (neuvoston ja parlamentin asetus 223/2009). Tilastoasetus määrittää tilastotoimen yleiset tilastoperiaatteet ja laatuvaatimukset, ESS-järjestelmän hallintorakenteen sekä tilastojen jakelua ja tilastosalaisuutta koskevia asioita. Lisäksi se määrittää yhteistyön Eurostatin ja kansallisten tilastovirastojen välillä. Tilastoasetuksen muutoksen yhteydessä (759/2015) tarkennettiin kansallisen tilastoviraston koordinoititehtävää, vahvistettiin tilastoviraston ja sen pääjohtajan itsenäisyyttä sekä turvattiin hallinnollisten aineistojen käyttö virallisissa tilastoissa.

Lisäksi tilastotuotantoa säätelee noin 400 muuta EU asetusta, säädöstä tai päätöstä. Eurostat koostaa näistä vuosittain käsikirjan (Statistical requirements compendium–2019 edition ¹).

1 <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-GQ-19-012>

Liite 3: YK:n virallisen tilaston peruseriaatteen

Yhdistyneiden kansakuntien tilastokomissio hyväksyi vuonna 1994 virallisen tilaston peruseriaatteen 10 periaatetta, joiden keskeinen sisältö on seuraava:

1. Tilastot ovat välttämätön osa demokraattisen yhteiskunnan informaatio-perustaa. Tilastoviranomaisten tulee laatia ja saattaa käyttöön viralliset tilastot puolueettomuutta noudattaen.
2. Ammattimaisuus, tieteelliset periaatteen ja ammattietiikka ovat toiminnan perustana.
3. Tilastojen lähteet, laadintamenetelmät ja prosessit perustuvat tieteellisiin standardeihin ja menetelmiin.
4. Tilastojen virheellisiä tulkintoja ja väärinkäyttöä tulee ehkäistä.
5. Tietolähteet valitaan ottaen huomioon laatu, ajantasaisuus, kustannukset ja vastaajien rasitus.
6. Tilastotoimessa on yksikötietoja koskeva tiukka tietosuoja ja yksikötietoja käytetään vain tilastollisiin tarkoituksiin.
7. Tilastotoiminta koskeva lainsäädäntö ja muut toimintaperiaatteen ovat julkisia.
8. Kansallisen tilastotoimen koordinointi on välttämätöntä tehokkuuden ja johdonmukaisuuden turvaamiseksi.
9. Kansainvälisesti hyväksytyjen käsitteiden, luokitusten ja menetelmien käyttöä edistetään.
10. Kansainvälinen ja monenkeskinen tilastoyhteistyö auttaa kaikkien maiden tilastotoimen kehittämistä.

Liite 4: Euroopan tilastojen käytännösäännöt (Code of Practice)

ESS-tilastojen laadun, yhtenäisyyden ja yhteisten periaatteiden varmistamiseksi on komissio laatinut Euroopan tilastojen käytännösäännöt (CoP). Käytännösäännöt muodostavat toimintaohjeiston, johon Euroopan tilastojen tuotannon tulee perustua. Käytännösääntöjen asema on määritelty tilastoasetuksessa (223/2009) ja periaatteiden toteutumista seurataan säännöllisesti.

Institutionaalinen ympäristö

1. Ammatillinen riippumattomuus

Tilastoviranomaisten ammatillinen riippumattomuus politiikasta, sääntelystä tai hallinnosta vastaavista muista yksiköistä ja elimistä sekä yksityisen sektorin toimijoista takaa Euroopan tilastojen uskottavuuden.

1bis Koordinointi ja yhteistyö

Kansalliset tilastolaitokset ja Eurostat huolehtivat kaikkien Euroopan tilastojen kehittämiseen, tuottamiseen ja jakeluun liittyvien toimien koordinoinnista kansallisten tilastojärjestelmien ja Euroopan tilastojärjestelmän tasolla. Tilastoviranomaiset tekevät tiivistä yhteistyötä Euroopan tilastojärjestelmän kanssa, jotta varmistetaan Euroopan tilastojen kehittäminen, tuottaminen ja jakaminen.

2. Tiedonkeruuvaltuudet ja tiedonsaanti

Tilastoviranomaisilla on selkeät juridiset valtuudet kerätä ja saada käyttöönsä tietoja eri tietolähteistä Euroopan tilastotarpeisiin. Hallinto, yritykset ja kotitaloudet sekä suuri yleisö voidaan lailla määrätä tilastoviranomaisen pyynnöstä sallimaan pääsy tietoihin tai antamaan tietoja Euroopan tilastotarpeisiin.

3. Riittävät voimavarat

Tilastoviranomaisten käytettävissä olevat voimavarat riittävät täyttämään Euroopan tilastoja koskevat vaatimukset.

4. Laatuun sitoutuminen

Tilastoviranomaiset ovat sitoutuneet laatuun. Ne määrittelevät järjestelmällisesti ja säännöllisesti prosessien ja tilastotuotteiden vahvuudet ja heikkoudet, jotta laatua pystytään parantamaan jatkuva.

5. Tilastosalaisuus (tilastollinen tietosuoja) ja tietoturva

Tietojen toimittajien yksityisyys, niiden tuottaman tiedon salassapito, tiedon käyttäminen ainoastaan tilastotarkoituksiin sekä tietojen turvaaminen taataan ehdottomasti.

6. Puolueettomuus ja objektiivisuus

Tilastoviranomaiset kehittävät, tuottavat ja jakelevat Euroopan tilastoja tieteellistä riippumattomuutta noudattaen objektiivisella, ammattimaisella ja avoimella tavalla, jossa kaikkia käyttäjiä kohdellaan tasavertaisina.

Tilastoprosessit

7. Pätevät menetelmät

Korkealaatuisten tilastojen tukena ovat pätevät menetelmät. Tämä edellyttää riittäviä välineitä, menettelytapoja sekä asiantuntemusta.

8. Asianmukaiset tilastolliset menettelytavat

Korkealaatuisten tilastojen tukena käytetään asianmukaisia tilastollisia menettelytapoja kaikkien tilastoprosessien aikana.

9. Kohtuullinen vastausrasite

Vastausrasite on kohtuullinen ja oikeassa suhteessa käyttäjien tarpeisiin. Tilastoviranomaiset seuraavat vastausrasitetta ja asettavat tavoitteita sen vähentämiseksi vähitellen.

10. Kustannustehokkuus

Resursseja käytetään tehokkaasti.

Tilastotuotteet

11. Relevanssi

Euroopan tilastot täyttävät käyttäjien tarpeet.

12. Tarkkuus ja luotettavuus

Euroopan tilastot kuvaavat todellisuutta tarkasti ja luotettavasti.

13. Oikea-aikaisuus ja täsmällisyys

Euroopan tilastot julkaistaan oikea-aikaisesti ja täsmällisesti.

14. Johdonmukaisuus ja vertailukelpoisuus

Euroopan tilastot ovat sisäisesti ja ajallisesti yhtenäiset sekä alueiden ja maiden kesken vertailukelpoiset. Eri lähteistä peräisin olevia toisiinsa liittyviä aineistoja voidaan yhdistää ja käyttää yhteisesti.

15. Saatavuus ja selkeys

Euroopan tilastot esitetään selkeässä ja ymmärrettävässä muodossa, julkaistaan sopivalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla ja ne sekä niitä tukeva metatieto ja ohjeet ovat tasapuolisesti saatavilla.

